

نام درس: فارسی دوازدهم تاریخ: زمان آزمون: سوالات ارزشیابی نوبت اول سری ۵ نمره با عدد: نمره با حروف:	به نام خداوند علم و قلم اداره ی آموزش و پرورش دیرستان سال تحصیلی	نام: نام خانوادگی: نام پدر: پایه: نام دبیر:
بارم		ردیف
قلمرو زبانی (۷ نمره)		
معنی واژه (۱/۵ نمره)		
۰/۲۵	۱ با توجه به متن ، در کدام گزینه ، معنی واژه داخل کمانک درست است ؟ (الف) و به شکر اندرش مزید نعمت. (مزید : زیاد) (ب) بخروش چو شرزه شیر ارغند . (ارغند : قهرآلود)	۱
۰/۷۵	۲ معنی واژه های مشخص شده زیر را بنویسید: (الف) در غم ما روزها بیگاه شد. (ب) ای عزیز ، به خدا رسیدن فرض است. (ج) پیرمرد از داخل کازیه روی میز یک پاکت کهنه را که از جایی برایش رسیده بود برداشت.	۲
۰/۵	۳ معادل معنایی هر مورد را از میان واژه های داخل پرانتز انتخاب کنید: (توجه یک مورد اضافی است) (معاملت - وسیم - وظیفه بریدن) (الف) اعمال عبادی : (ب) قطع مقرری:	۳
املاي واژه (۱/۵ نمره)		
۰/۲۵	۴ املاي کدام واژه برای جای خالی درست است. هشتاد سال پیش، مردی که در درس مرحوم ملّا هادی اسرار مقامی بلند داشت به این ده آمد. (حوضه / حوزه)	۴
۰/۵	۵ در متن زیر املاي یک واژه نادرست است آن را مشخص کنید و صحیح آن را بنویسید. « گویند که بطّی در آب روشنایی ستاره می دید. پنداشت که ماهی است ؛ قصدی می کرد تا بگیرد و هیچ نمی یافت. چون بارها بیازمود و حاصلی ندید ، فرو گذاشت . دیگر روز هرگاه که ماهی بدیدی ، گمان بردی که همان روشنایی است ؛ قصدی نپیوستی و سمرت این تجربت آن بود که همه روز گرسنه بماند.»	۵
۰/۵	۶ در دو بیت زیر، املاي کدام واژه ها نادرست است ؟ (فقط مشخص کنید) جامه‌ای کو نشود غرقه به خون بحر وطن بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است محتسب گر فاسقان را نهی منکر می کند گو بیا کز روی مسطوری نقاب افکنده ایم	۶
۰/۲۵	۷ در متن زیر املاي کدام واژه نادرست نوشته شده است ؟ « امّا در آستانه میوه دادن درختی که جوانی را به پایش ریخته بود و در آن هنگام که بهار حیاط علمی و اجتماعی اش فرا رسیده بود ، ناگهان منقلب شد...ناله های گریه آلود آن امام راستین و بزرگم را که همچون این شیعه گمنام و غریبش ، در کنار آن مدینه پلید و در قلب آن کویر بی فریاد ، سر در حلقوم چاه می برد و می گریست ، می شنوم.» (الف) غریب (ب) حلقوم (ج) حیاط (د) منقلب	۷

دستور (۴ نمره)												
۵/۰	۸	صحيح يا غلط بودن هر کدام از عبارت های زیر را مشخص کنید: الف) در بیت «سر من از ناله من دور نیست/ لیک کس را دید جان دستور نیست» کاربرد معنایی دو فعل مشخص شده یکسان است. (صحيح ☐ - غلط ☐) ب) کارکرد «را» در دو مصراع «گفت: نزدیک است والی را سرای آن جا شویم» و «گفت: باید حد زند هشیارمردم مست را» متفاوت است. (صحيح ☐ - غلط ☐)										
۲۵/۰	۹	در کدام بیت « جهش ضمیر » وجود دارد؟ الف) مرغ جان من در این خاکی قفس محبوس توست هم تو بالش برگشا و هم تو بندش بر شکن ب) قصرش گلستان ارم ، صدرش دبستان گرم در هر شبستان از نعم بستان تو پرداخته ج) رسم بد عهدی ایام چو دید ابر بهار گریه اش بر سمن و سنبل و نسرين آمد د) کشته چاه زنخدان توام کز هر طرف صد هزارش گردن جان زیر طوق غبغب است										
۲۵/۰	۱۰	درست یا نادرست بودن عبارت زیر را مشخص کنید: در بیت « بنشین چو گل در کنارم ، تا بشکفد گل ز خارم / ای روی تو لاله زارم ، وی موی تو سوسن من » حذف به قرینه معنوی وجود دارد. ☐ درست ☐ نادرست										
۵/۰	۱۱	در عبارت زیر «قید صفت» و «مضاف الیه مضاف الیه» را مشخص کنید. «یک بیت شعر زیبا، تأثیری فوق العاده شگرف در روحیه ای افراد جامعه دارد.»										
۵/۰	۱۲	فعل های مشخص شده را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید: الف) در این بین از کنار درخت ها گذشت و در جاده دیگر افتاد. ب) ماهی یکبار می افتادیم خانه اش و دلی از عزا درمی آوردیم.										
۵/۰	۱۳	در بیت زیر چند ترکیب وصفی و چند ترکیب اضافی وجود دارد؟ (لطفا فقط تعداد را بنویسید) « چشم بد دور از آن سلسه زلف دراز که ز هر حلقه او عالم دیگر پیداست.»										
۲۵/۰	۱۴	در کدام گزینه نقش واژه مشخص شده، مسند نیست؟ الف) در پیشگاه اهل خرد نیست محترم ☐ ب) ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت ☐ ج) آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم ☐ د) این کار شهید ساجدی را راضی نمی کرد. ☐										
۷۵/۰	۱۵	وابسته های وابسته « الف » ، را به گروه مناسب « ب » وصل کنید (در گروه « ب » یک گروه اضافی است) <table><tr><th>الف</th><th>ب</th></tr><tr><td>۱) صفت مضاف الیه</td><td>الف) رنگ سفید صدفی</td></tr><tr><td>۲) مضاف الیه مضاف الیه</td><td>ب) هر دیوار بلند باغ</td></tr><tr><td>۳) صفت صفت</td><td>ج) این دوست پدر بزرگم</td></tr><tr><td></td><td>د) پرچم سبز این کشور</td></tr></table>	الف	ب	۱) صفت مضاف الیه	الف) رنگ سفید صدفی	۲) مضاف الیه مضاف الیه	ب) هر دیوار بلند باغ	۳) صفت صفت	ج) این دوست پدر بزرگم		د) پرچم سبز این کشور
الف	ب											
۱) صفت مضاف الیه	الف) رنگ سفید صدفی											
۲) مضاف الیه مضاف الیه	ب) هر دیوار بلند باغ											
۳) صفت صفت	ج) این دوست پدر بزرگم											
	د) پرچم سبز این کشور											

۰/۲۵	۱۶	در متن زیر، واژه «ممیز» است؟ «هر وقت پا به خانه می گذاشت؛ ابتدا چهره دختر خود را می بوسید. بعد دو شاخه گل رز را در دستان کوچکش می گذاشت و می گفت: «این هم هدیه امروز من به بهترین هدیه خداوند.»												
۰/۲۵	۱۷	کدام فعل، در گزینه های زیر، نیاز به (مفعول) ندارد؟ (الف) صدا زدن (ب) به شمار آمدن (ج) یافتن (د) نمودن												
قلمرو ادبی														
آرایه های ادبی (۳ نمره)														
۰/۵	۱۸	با توجه به عبارت های زیر به دو پرسش، پاسخ مناسب بدهید: (الف) باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی دریغش همه جا کشیده. (ب) فرّاش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایه ابری بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین پرورد. (۱) آرایه مشترک دو عبارت بالا را بنویسید. (۲) قسمت مشخص شده بیانگر کدام آرایه ادبی است؟												
۱	۱۹	با استفاده از واژه های ردیف اول جدول، آرایه هر کدام از بیت های ستون «الف» را در مقابل آن (ستون «ب») بنویسید: (توجه: یک مورد اضافی است)												
<table><tr><td colspan="2">تلمیح - جناس همسان - اسلوب معادله - حسن تعلیل - پارادوکس(تناقض)</td></tr><tr><td>الف</td><td>ب</td></tr><tr><td>نی حریف هر که از یاری برید/ پرده هایش پرده های ما درید</td><td></td></tr><tr><td>همچو نی زهری و تریاقی که دید/ همچو نی دمساز و مشتاقی که دید</td><td></td></tr><tr><td>محرم این هوش جز بیهوش نیست/ مر زبان را مشتری جز گوش نیست</td><td></td></tr><tr><td>هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش/ بازجوید روزگار وصل خویش</td><td></td></tr></table>			تلمیح - جناس همسان - اسلوب معادله - حسن تعلیل - پارادوکس(تناقض)		الف	ب	نی حریف هر که از یاری برید/ پرده هایش پرده های ما درید		همچو نی زهری و تریاقی که دید/ همچو نی دمساز و مشتاقی که دید		محرم این هوش جز بیهوش نیست/ مر زبان را مشتری جز گوش نیست		هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش/ بازجوید روزگار وصل خویش	
تلمیح - جناس همسان - اسلوب معادله - حسن تعلیل - پارادوکس(تناقض)														
الف	ب													
نی حریف هر که از یاری برید/ پرده هایش پرده های ما درید														
همچو نی زهری و تریاقی که دید/ همچو نی دمساز و مشتاقی که دید														
محرم این هوش جز بیهوش نیست/ مر زبان را مشتری جز گوش نیست														
هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش/ بازجوید روزگار وصل خویش														
۰/۵	۲۰	«کنایه» بیت زیر را مشخص کنید و مفهوم آن را بنویسید. «در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت»												
۰/۲۵	۲۱	شعر زیر در چه قالبی سروده شده است؟ دانی که را سزد صفت پاکی؟ آن کاو وجود پاک نیلاید تا خلق ازو رسند به آسایش هرگز به عُمر خویش نیاساید												
۰/۲۵	۲۲	کدام گزینه در مورد صاحبان آثار زیر صحیح نیست؟ (الف) تمهیدات: محمد بهمن بیگی (ب) فیه ما فیه: مولوی (ج) مثل درخت در شب باران: شفیع کدکنی (د) کویر: علی شریعتی												
۰/۵	۲۳	درست یا نادرست بودن گزینه های زیر را مشخص کنید: (الف) در بیت «شهری اگر به قصد من جمع شوند و متّفق / با همه تیغ بر کشم و ز تو سپر بیفکنم»، هر دو آرایه ادبی «مجاز، متناقض نما» وجود دارد. درست ☐ نادرست ☐ (ب) در بیت «گفتار من باد آیدش، خون ریختن داد آیدش/ گر رنج من یاد آیدش عهد من آسان نشکند»، هر دو آرایه ادبی «جناس، پارادوکس» وجود دارد. درست ☐ نادرست ☐												

حفظ شعر (۱ نمره)

۲۴	با توجه به شعر حافظ ، بیت بعدی شعر زیر، کدام است ؟	۰/۵
	« در مکتب حقایق پیش ادیب عشق هان ای پسر ، بکوش که روزی پدر شوی » (الف) گر نور عشق حق به دل و جانت او فند بالله کز آفتاب فلک خوب تر شوی ☐ (ب) خواب و خورت ز مرتبه خویش دور کرد آن گه رسی به خویش که بی خواب و خورشوی ☐ (ج) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی تا کیمیای عشق بیایی و زر شوی ☐ (د) ای بی خبر ، بکوش که صاحب خبر شوی تا راهرو نباشی کی راهبر شوی؟ ☐	
۲۵	بیت بعدی شعر زیر، در کدام گزینه آمده است ؟	۰/۵
	« پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند دیوار زندگی را زین گونه یادگاران » (الف) وین نغمه محبت، بعد از من و تو ماند تا در زمانه باقی است آواز باد و باران (ب) ای جویبار جاری ! زین سایه برگ مگریز کاین گونه فرصت از کف دادند بی شماران	
۲۶	با توجه به غزل استاد شفیعی کدکنی ، دو بیت بعدی غزل زیر را بنویسید:	۱
	« ای مهربان تر از برگ در بوسه های باران بیداری ستاره، در چشم جویباران »	

قلمرو فکری (۸ نمره)

درک مطلب نثر

۲۷	معنی کامل تر « پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد.» در کدام گزینه آمده است؟	۰/۵
	(الف) آبروی بندگان را با وجود گناه به رخشان نمی آورد. (ب) آبروی بندگان را با وجود گناه کاری نمی ریزد	
۲۸	کدام عبارت درست و کدام نادرست است؟	۰/۵
	(الف) « سر به جیب مراقبه فرو بردن » ؛ یعنی ، « آشکار ساختن و پی بردن به حقایق است.» (ب) در عبارت «هر جا که باشد ، جز او رخت دیگری ننهد. هر جا که رسد سوزد.» منظور از «او» ؛ «عشق» است.	
۲۹	مقصود از عبارت «چه خوش گفته اند که «امپراتوری های بزرگ هم مانند آدم های ثروتمند، معمولاً از سوء هاضمه می میرند» چیست ؟	۰/۵

معنی و مفهوم نثر

۳۰	با توجه به عبارت زیر، به پرسش ها پاسخ دهید:	۰/۵
	« آن شب نیز ماه با تلالو پرشکوهش از راه رسید و گل های الماس شکفتند و قندیل زیبای پروین سرزد و آن جاده ی روشن و خیال انگیزی که گویی، یک راست به ابدیت می پیوندد [نمایان شد]» (الف) منظور از « گل های الماس شکفتند» چیست؟ (ب) قسمت خط کشیده شده به کدام پدیده ی آسمانی اشاره دارد؟	
۳۱	عبارت های زیر را به نثر ساده و روان امروزی بنویسید:	۲
	(الف) به خاطر داشتم که چون به درخت گل رسم دامن پر کنم هدیه اصحاب را. (ب) سودای عشق از دیوانگی جهان بهتر ارزد. (ج) هنگام « چریغ آفتاب » در شهر اُتراق کردیم. (د) آن شب ، خود را بر روی بام خانه گذاشته بودم و به نظاره آسمان رفته بودم.	

درک و مطلب شعر

۳۲	در بیت زیر، « پروانه » نماد چه کسانی هست ؟ « ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز کان سوخته را جان شد و آواز نیامد.»	۰/۲۵
۳۳	بیت زیر بر چه مفهومی تأکید دارد؟ گفت: «آگه نیستی کز سر در افتادت کلاه» / گفت: «در سر عقل باید، بی کلاهی عار نیست!»	۰/۲۵
۳۴	مفهوم مشترک دو بیت زیر را بنویسید: الف) گر نور عشق حق به دل و جانت اوفتد ب) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی بالله کز آفتاب فلک خوب تر شوی تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی	۰/۲۵
۳۵	مفهوم بیت زیر را بنویسید ؟ « خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است.»	۰/۲۵
۳۶	ابیات زیر را بخوانید و به دو پرسش پاسخ دهید: « از سیم به سر یکی کُله خُود ز آهن به میان یکی کمر بند تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر چهره دل بند» الف) منظور شاعر از « کله خود » چیست؟ ب) شاعر در بیت دوم، به کدام صفت کوه دماوند اشاره می کند؟	۰/۵
۳۷	در بیت « هر که جز ماهی ز آبش سیر شد / هر که بی روزی است، روزش دیر شد.»؛ « دیر شدن روز » به چه معناست؟	۰/۲۵
۳۸	با توجه به بیت « آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند »؛ « خضر » روش راه را از چه کسی می آموزد؟	۰/۲۵
معنی و مفهوم شعر		
۳۹	مصراع ها و بیت های زیر را به نثر ساده و امروزی بنویسید: الف) گفت : « کار شرع کار درهم و دینار نیست.» ب) بر کش ز سر این سپید معجر بنشین به یکی کبود اورند. ج) سریر مُلک عطا داد کردگار تو را. د) سرّ من از ناله من دور نیست لیک چشم و گوش را آن نور نیست	۲